
OPERAČNĚ TAKTICKÁ PŘÍPRAVA

K OTÁZKÁM OPERAČNĚ TAKTICKÉ PŘÍPRAVY

Generálmajor Jaromír Vyhnánek

Při studiu operačních i taktických otázek je velmi žádoucí, abychom se hluboce zamyslili nad úkoly a problémy, které bude třeba studovat, rozpracovávat a prakticky procvičovat. V následujících úvahách chci ukázat na některé závažné operačně taktické otázky, které by se měly odrazit jak v samostatném studiu, tak i v každodenní práci většiny důstojníků.

Současný stav taktiky, operačního umění a bojové techniky všech druhů vyžaduje smělého a tvůrčího přístupu při rozpracování a vydávání nových originálních prací, které by obohatily naši vojenskou vědu, napomáhaly rozvoji vojenského umění a tím podstatně zvýšily bojovou připravenost naší armády.

Cílem našeho snažení musí být vnést jasno do charakteru soudobého boje a operace, odhalit zvláštnosti vyplývající z použití různých druhů zbraní hromadného ničení a reálně zhodnotit následky jejich použití.

Při rozpracování nejdůležitějších otázek měli by spolupracovat vyšší funkcionáři, a to proto, že právě oni mají nejlepší předpoklady k tomu, aby vytvářeli teorii a zpracovávali vojenskovědecká pojednání se zřetelem na zaváděnou již novou bojovou techniku i vzhledem na perspektivní její vývoj.

Je třeba jednou provždy skoncovat s podceňováním buržoasní vojenské vědy a hlouběji než dosud studovat její kladné i záporné stránky. Naše hluboké studium kapitalistických armád musí odhalit nové směry při přípravě budoucí války a hledat způsoby, jak plánovat a provádět údery, aby připravovaný nepřátelský útok ze vzduchu nebo na zemi byl zmařen v samém zárodku. Je známo, že základní koncepce velení armád západních zemí je zaměřena k tomu, aby s maximálním využitím sil a prostředků v počátečním období války byl proveden překvapivý úder. Proto musíme klást důraz na soustavné zvyšování bojové pohotovosti naší armády.

V operačně taktické přípravě musíme se učit vést boj s novými bojovými prostředky nepřítele, plánovat ničení odpalovacích základů a palebných postavení zbraní hromadného ničení, radiolokačních systémů a letectva nepřítele. Boj proti řízeným a raketovým střelám se musí stát středem pozornosti našich vědeckých pracovníků.

Je otázka, zda při plánování operací správně využíváme vlastních zbraní hromadného ničení. Musíme si vždy uvědomit a správně vyhodnotit efektivnost atomové pumy shozené na příklad na nepřátelskou obrněnou divisi v prostoru soustředění, kdy ztráty na lidech a bojové technice budou mnohem menší než škody, které mohou být způsobeny vlastním vojskům při nerušené činnosti jedné nepřátelské odpalovací základny bezpilotních prostředků vzdušného napadení. Bude proto žádoucí, abychom více než dosud

vedli boj s nepřátelskými prostředky hromadného ničení a plánovali pro plnění tohoto úkolu i vlastní atomové zbraně. Použití každé jednotlivé atomové náplně dopravované do cíle jakýmkoli způsobem musí být hluboce zváženo, musí být zhodnoceny a propočteny všechny prvky, které podporují daný návrh, společně s těmi, které mluví proti použití atomových zbraní na navrhovaný cíl. V každém případě správné a dovedné použití vlastních zbraní hromadného ničení není dosud doceněno a možno říci, že tyto vysoce účinné prostředky jsou často plánovány šablonovitě. Zpravidla je snaha plánovat použití zbraní hromadného ničení podle nějakého vzoru, udávajícího, kolika náplněmi provést přípravu útoku, kolika pum použít na druhé pásmo obrany, kolik náplní ponechat si v záloze pro boj v operační hloubce, a p. Při řešení této otázky více než kdykoli jindy je nutno bojovat proti lpění na normách. Každá norma, která neodpovídá konkrétní situaci, je nesprávná a při výcviku škodlivá.

Požadavek účelně a efektivně použít zbraní hromadného ničení vyžaduje mít ve štábu dostatečné podklady pro jejich použití. Budou to především zprávy průzkumu. Ústředním orgánem shromažďujícím a vyhodnocujícím zprávy získané všemi druhy průzkumu i výsledků průzkumu jednotlivých druhů vojsk musí se stát oddělení průzkumu vševojskového štábu. Protože tomu tak ve vyšších štábech zpravidla nebývá, bude třeba důrazněji vyžadovat, aby náčelníci štábů podporovali a vynucovali těsnou součinnost oddělení průzkumu se štáby jednotlivých druhů vojsk a služeb. Rovněž bude nutno, aby v každém vyšším štábu bylo vycvičeno několik důstojníků schopných řešit a navrhovat použití zbraní hromadného ničení a navrhovat účinná opatření k ochraně proti nim. Těmito otázkami bude třeba se vážně zabývat, neboť jsou jednou z důležitých zvláštností soudobého boje a operace za použití zbraní hromadného ničení.

Hluboké a dovedné vyhodnocování zpráv o nepříteli je rovněž důležité proto, že v soudobých operacích i boji vzrostl význam klamání a maskování. Při řešení této otázky je však nutno si uvědomovat význam odpovědného vyhodnocování výsledků průzkumu, aby se nestalo, že nepřítel oklame a překvapí svými opatřeními nás.

Opatření k dosažení utajení a překvapení vyžadují naší neustálé pozornosti a hledání nových a dokonalejších forem k přesvědčivému oklamání nepřítele jak při zahájení operace, tak i v jejím průběhu. Překvapení musí být uváženě veliteli a štáby připravováno na podkladě zámyslu operace a předvídaného průběhu boje. Překvapení není totiž zjev náhodný, nýbrž zákonitý, a proto je možno opatření, která zabezpečují překvapení, řídit, vytvářet je a velet jim. V praxi je nutno dbát, aby otázky zabezpečující utajení a překvapení nebyly řešeny jednorázově při přípravě operace a boje a dosáhnout toho, aby velitelé a štáby nepřetržitě v průběhu celé operace tato opatření plánovali a důsledně prováděli. Je přirozené, že základní linie operačního maskování musí být vytyčena směrnicemi velitele frontu, avšak kromě úkolů, které vyplývají ze směrnice, je dáno štábům armády, svazků i útvarů široké pole působnosti k praktickému provedení doplňujících opatření. Umění provádět tato opatření, utajení vlastní činnosti a překvapení nepřítele je součástí tvůrčí iniciativy a vojenské chytrosti, kteréžto vlastnosti musíme široce rozvíjet u všech velitelů a štábů.

Soudobé bojové prostředky vyžadují, abychom v souvislosti s otázkami utajení a překvapení hluboce promýšleli, jak uchránit vlastní síly a pro-

středky před zničujícími údery nepřítele provedením manévru těmito silami ve vhodnou dobu a na správné místo. Řešení této otázky, kterou možno nazvat protiatomovým manévrem nebo manévrem na vyvedení vojsk zpod úderu nepřítele, opět dává velitelům možnost uplatnit smělou, rozhodnou a tvůrčí iniciativu se zřetelem na konkrétní situaci. Protiatomový manévr, i když musí být uplatňován především při organizaci a vedení obranného boje a operace, je nutno dovedně provádět i v útočné operaci nebo za přesunu vojsk, v době denních odpočinků a p.

Při iniciativním provádění protiatomového manévru nesmějí velitelé narušit celkový zámysl staršího náčelníka na vedení operace a boje.

Aby bylo možno velitelům a štábům plnit úkoly vyplývající z rázu soudobého boje, je nutno se zamyslet nad dosavadními metodami práce, a to jak s hlediska obsahové náplně jednotlivých úkonů, tak i s hlediska využívání materiálních a technických prostředků, které jsou ve štábech nebo jimiž by bylo žádoucí štáby vybavit. Není pochyby o tom, že mnoho důstojníků štábů vyplývá při cvičeních většinu času neproduktivní prací, zpracováváním neúčelné a někdy i zbytečné dokumentace na úkor plnění hlavních úkolů a tvůrčího rozpracování podkladů pro rozhodování a řízení boje. Je častým zjevem při plnění bojových úkolů, že štáb pro slabou organizaci práce není usměrněn na plnění úkolů, které jsou v dané situaci a určitém údobí boje nejdůležitější. Umění stanovit v složité a těžké situaci hlavní úkoly a pořadí naléhavosti jejich plnění je velitelská vlastnost, která značně přispívá k úspěšnému plnění úkolů při přípravě i v průběhu operace. Ve štábech musíme dosáhnout vyšší operativnosti v práci, aby každé rozhodnutí nebo bojové nařízení bylo vydáno vojskům v nejkratší lhůtě. Bude třeba vyřadit z pracovních metod štábů takové formy zpracování dokumentů, které vyžadují dlouhé doby na zpracování a které je možno nahradit dokonalejšími a rychlejšími formami. Zásadou musí se stát, aby každý pracovní nebo bojový dokument byl jednoduchý a naprosto jasný. Předpokladem je, aby se důstojníci uměli vyjadřovat jasnou vojenskou mluvou a podávat zprávy na podkladě pracovní mapy.

Závěrem k otázkám operačně taktické přípravy nutno zdůraznit, že je nám třeba hlouběji, než tomu bylo dosud, přistupovat k studiu a řešení charakteru soudobého boje a operace a odhalovat zvláštnosti, které vyplývají z použití zbraní hromadného ničení. A zvláštností je mnoho. Jsou to mnohé úkoly úplně nové, dříve neřešené, ale jsou to i opatření, která ve světle nových podmínek získala větší důležitost a význam.

Je vážný požadavek naučit se lépe a promyšleněji používat zbraní hromadného ničení v operaci s hlediska volby cílů i způsobu dopravy náplní na cíl. Tento úkol vyžaduje klást důraz na průzkum všech druhů a jeho výsledky vyhodnocovat právě vzhledem na nové bojové prostředky a zbraně.

Zbraně hromadného ničení používané nepřítelem nutí nás zabývat se kromě otázek vlastní ochrany i zásadními změnami v operačním umění, které vlivem jejich použití vznikají. A nutno říci, že se nám dosud nepodařilo důsledně vyřešit tyto změny v útočné a obranné operaci, při soustředování vojsk a přesunech a zvláště při řešení charakteru počátečního období války.

V souvislosti s použitím zbraní hromadného ničení a ochrany proti jejich účinkům na vlastní vojska nebyvalou měrou vzrostl význam komplexního

řešení otázek utajení a překvapení. Bez dovedného propracování opatření k utajení a překvapení nelze počítat s úspěchem v příští válce.

A aby nové a náročné úkoly prováděné v krátkých časových lhůtách při rychlých změnách situace mohly být úspěšně zvládnuty, k tomu je třeba v základech zlepšit velení a práci štábů.

To jsou některé otázky operační přípravy, které musí sledovat, rozvíjet a osvojovat si příslušníci všech velitelských stupňů armády, aby naše operačně taktická připravenost postoupila skokem kupředu.